

Høringssvar vedr Urørt Skov i Sydjylland fra Danmarks Vilde Natur

Foreningen Danmarks Vilde Naturs lokalafdeling i Sydjylland har følgende bemærkninger til planerne om at udlægge en række skovområder i det sydlige Jylland til urørt skov.

Vi påskønner selve idéen, der flugter med de anbefalinger, fagfolk inden for biodiversitet har givet over en lang årrække. Ethvert tiltag frem mod en selvberørende natur med vilde processer og naturlig artsrigdom er af største vigtighed i den aktuelle biodiversitetskrise.

De aktuelle planer, der er sendt i høring, omfatter en lang række mindre og større skovområder, og vi har gennemgået planerne for Gråstenskovene, Helligsø, Navtrup skov mm, Pamhule Skov, Skovene rundt om Sønderborg, Store Okseø, Sønderhavskovene, Varnæshoved og Avnbøl Sned samt Skovene ved Jels. Vi har overvejelser af mere almen karakter, der angår alle områderne. Dem indleder vi vores høringssvar med.

Samlet ser det i vore øjne ud til, at leve op til intentionerne i aftalerne og ses de sammen med forudgående og kommende planer for den samlede masse af udpegede områder, tegner sig et billede af relativt mange, små skovområder og nogle få større. De vil danne et netværk af lokaliteter fra grænsen mod Tyskland til langt op i Sydøstjylland og ud på Als. Et sådant netværk er vigtigt for både genetisk spredning, rekolonisering og indvandring. Jo bedre levevilkår for arter generelt, jo bedre reproduktion. Det fører til pres for kolonisering af naboområder.

Foreningen ønsker at understrege behovet for så naturlige økosystemer som muligt. Der er i en del af skovområderne planlagt græsning og vi anbefaler, at der over alt indtænkes store, planteædende pattedyr, hvor forholdene tillader det. Vi ved det kræver opsyn, men erfaringerne rundt om i landet – og i udlandet – peger éntydigt på gavnlige virkninger.

Det ene af de store skovområder, Pamhule Skov, blev desværre ikke naturnationalpark *Haderslev Tunneldal*, til trods for områdets rige variation i naturtyper og allerede eksisterende værdier og præg af ældre skov. Vi opfordrer til at der arbejdes med helårsgræsning af både skovlysninger og de engarealer, der ligger langs Hindemaj og Tørning Å. Når området overlades til naturens egne kræfter, er der mulighed for dannelse af de randzoner mellem forskellige naturtyper, der ofte har et særligt rigt liv.

Vi er af den opfattelse, at reproducerende flokke med naturlig adfærd både er at foretrække, rent biologisk, og skaber de største naturoplevelser for flest mennesker. Foreningen opfordrer til, at der udsættes store dyr, hvor det kan lade sig gøre. Tilgroning med høje, næringselskende, flerårige planter er et alvorligt problem for både insektliv og urter og dermed også for fugle og pattedyr.

Foreningen ser veteranisering som et nødvendigt element i processen med at rydde op efter os. Udbedring af den katastrofale mangel på både stående og liggende, dødt ved kan ikke vente på storme og aldring, da mange af de arter, der er knyttet hertil, er pressede til det yderste. Vi ser også for os, at veteranisering i et eller andet omfang vil være nødvendigt i en årrække – ind til skovene modnes så meget aldersmæssigt, at der dannes ligevægt mellem opvækst og henfald.

Danmarks Vilde Natur er fortalere for, at naturens værdi *i sin egen ret* tages som målestok for de indsatser, der gøres i de urørte skove. Vi er bevidste om, at der knytter sig fritidsaktiviteter til mange skove og at der både er mulighed for sameksistens og konflikt. Vi opfordrer til, at der ved fordelingen af de publikumsrettede faciliteter (overnatning/bål, vandreture, cykle- og ridestier) tages højde for muligheden for den rene naturoplevelse. Der er også arter, fx en række fugle, der kræver ro i yngletiden og vi opfordrer til, at man lytter til lokale iagttagere af naturen og yder fx sjældne ynglefugle beskyttelse mod forstyrrelse.

Gråstenskovene: De lysninger, der skabes bør i videst muligt omfang græsses. I øvrigt fin plan.

Helligsø: Man kan være lidt i tvivl om, hvorvidt dette område er ”urørt skov”

Nautrup skov mm: Små lokaliteter, der nok vil gro meget til med tiden, da de ikke ser ud til at skulle rumme græssende dyr.

Pamhule Skov: En naturperle, der ser ud til at få en god plan. Vi er bekymrede for om mountainbikeaktiviteten kommer til at præge naturen mere end godt. Vi vil som nævnt opfordre til at man ser bredt på store, planteædende dyr, da den hidtidige græsning af Hindemaj ikke har ført til den dynamik, man kunne håbe på. Den hidtidige kvæggræsning har haft svært ved at følge med og dyrene har, så vidt vi ved, ikke trivedes. Vi vil henlede opmærksomheden på at vandbøfler måske kunne løse problemet med den våde bund. Vandbøfler kan med rimelighed henregnes som nær hjemmehørende og deres indtryk på vådbundsfloraen kan både gøre meget godt. Vi henviser til Marin Sandager og Kragelund mose for gode erfaringer på helårsbasis.

Ideelt blev hele området ét stort hegn med inddragelse af Haderslev Dyrehave, hvilket man bør tilstræbe, selv om området ikke er nationalpark.

Skovene rundt om Sønderborg: Vi har ingen bemærkninger til planerne, de ser fine ud. En større plan, der omfatter naturormåderne på halvøen Kær ville give området et stor løft og måske bane vejen for en fornuftig græsning. Men det er jo ikke denne hørings anliggende.

Store Okseø: Det bliver næppe den store naturlokalitet, men fint at skoven lades urørt.

Sønderhavskovene: Vi har ingen bemærkninger til planen, det er fint at skovkomplekset lades urørt. Der bør gøres en indsats for at opretholde lyse partier.

Varnæshoved og Avnbøl Sned: Vi har ingen bemærkninger, det ser fint ud, småt men godt.

Skovene ved Jels: Området vil få stor gavn af indsatsen, det trænger til vildhed..

Naturfremmedheden er et udpræget problem i vores gennemregulerede land. Den kan let føre til overforsigtighed med ”sikkerhed” i forbindelse med gamle træer. Vi opfordrer til den yderste mådehold i nedskæring af stammer og grene. Folk må vende sig til det kaotiske skovbillede og at naturen ikke er en by- eller herregårdspark. Vi vil derfor også benytte lejligheden til at sige, at vildsvinet fortsat vil være savnet i alle skovene.

Til slut vil Danmarks Vilde Natur i Sydjylland opfordre til at Naturstyrelsen i fremtiden vil at tænke i udvidelser af, og forbindelser mellem, de enkelte skove. I forbindelse med de kommende klimabegrundede lavbundsprojekter, bør udvidelser af eksisterende urørte skove med fx lavbundslande hvor ny skov kan indvandre som pionerer, prioriteres højt. Vi håber også, at der vil komme en plan for udtag af landbrugsjord, til nedbringelse af kvælstofbelastning. I den forbindelse vil der også være anledning til at se på om fx Varnæs Hoved eller skovene på Kærhalvøen kunne bindes sammen med lysåben natur i ”mellemrummene”.

Danmarks Vilde Natur vil gerne rose forligsparterne for den visionære plan og kvittere for de forlagte planer, der synes at trække på god viden og omhyggelighed i det lokale arbejde.

På den baggrund giver vi planerne vores bedste anbefaling.

Venlig hilsen

Wilhelm Lorenzen Fabricius
Formand for Danmarks Vilde Natur i Sydjylland og medlem af hovedbestyrelsen.